

108 . Giurgeni | Județ: Ialomița | Punct: Piua Pietrii, Grind nr. 3 – Avicola, Grind nr. 9 | Anul: 2004

Anul: 2004

Cod RAN: 93655.02

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Epoca medievală timpurie, Evul Mediu

Categorii sit: Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Roberta Găbudeanu, Laura Iacovache, Gheorghe Matei, Silviu Ion Oța, Anca Păunescu, Sandu Gabriel Vasile

Instituții: Universitatea "Ovidius", Constanța, Grupul Industrial "Constantin Brâncuși" București, Muzeul Județean Ialomița, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Național de Istorie a României

Rezumat

În suprafața cercetată de pe grindul nr. 3 a fost descoperită o locuință din care s-a păstrat parțial podeaua incendiată suprapusă de chirpic ars și o vatră adâncită.

Deasupra locuinței, după o depunere de pământ a fost remarcată o amenajare din lemn, incendiată, fără a i se putea preciza funcționalitatea.

Celelalte locuințe descoperite (5 în campania din acest an) au aceeași orientare NV-SE, podeaua este realizată din lut, după care s-au montat podele de lemn; pereții au fost construiți pe tălpi din lemn, din chirpic și nulele. Tălpile din lemn au fost fixate pe alocuri pe pietre.

Au fost cercetate câteva gropi care au fost datate pe baza fragmentelor ceramice de import (de tip Miletus și Iznik) și de o monedă emisă în anul 1586, la Riga, în timpul lui Ștefan Bathory. Moneda, prin poziția sa stratigrafică, indică faptul că stratul de pământ care suprapune locuințele 1, 2 și 3/2004 se poate data la sfârșitul sec. XVI.

Fragmentul ceramic de tip Miletus, a cărui producție a încetat în jur de 1472, poate data locuința 2 probabil în ultimul sfert al sec. XV.

Ceramica (de uz comun, smălțuită și cea de import) recuperată provine în cea mai mare parte din afara locuințelor sau din gropile menajere.

Au fost cercetate și morminte de inhumatie, care aparțin necropolei nr. 3, datată în sec. XVI-XVII. Orientarea mormintelor este E-V, paralele pe direcția N-S. Majoritatea mormintelor aparțin unor adulți.

Locuințele din această zonă au fost datate în sec. al XVI-lea și au fost construite în aceeași manieră ca cele prezentate mai sus.

Pe grindul nr. 9 în aria sitului de la Orașul de Floci prospecțiunile arheofizice au relevat că pe acest grind se află o așezare de tip urban, cu rețele stradale, clădiri din zid cu fundație de piatră și un eventual zid de fortificare cu un presupus șanț cu apă, pe latura sudică.

În acest stadiu, ipotezele formulate trebuie verificate în cursul campaniilor viitoare.

Raport

Sector Grind nr. 3 – "Avicola"

Silviu Oța, Gheorghe Matei

În anul 2004 cercetarea a continuat pe grindul nr. 3, fiind deschise trei casete (C1-3) și în partea sa de E, la S de săpătura efectuată în anul 2001 de către Emilia Corbu (MJ Ialomița). Noile casete deschise au avut dimensiunile de 4x4 m și au fost orientate pe direcția N-S. Martorii dintre ele au avut lățimea de 0,5 m. Față de C1, C2 a fost trasată la S de ea, iar C3 la V de prima. Fiecare casetă a fost împărțită în patru carouri, fiecare cu dimensiunea de 2x2 m. Descrierea complexelor se va face de jos în sus.

Locuința nr. 1

Suprapune o groapă menajeră (Gr2/2004) în colțul de SE al C2/2004 și Gr1/2004, în colțul de SV al aceleiași casete. A fost identificată în C1/2004. Din întreaga locuință nu s-au mai găsit decât câteva resturi de podea incendiată suprapuse de chirpic ars și o vatră adâncită, cu diametrul de 0,47 m. Dimensiunile reale și orientarea, datorită situației stratigrafice, nu se pot preciza cu exactitate.

Locuința este suprapusă de o depunere de pământ maro, cu grosimi variabile. Peste acest strat de pământ, a fost găsită o amenajare de lemn, incendiată. Aceasta suprapune Gr2/2004 și un colț al Loc1/2004. În partea de E a casetei 2/2004, lemnul a fost așezat direct pe nivelul de pământ steril. Rolul acestei amenajări, în acest stadiu al cercetării nu poate fi precizat. Peste ea este un alt strat de pământ maro, suprapus la rândul său de o amenajare similară, de lemn incendiat, cu grosimea de 2 cm, observabilă pe profilele de N și de E ale C2/2004.

Locuința nr. 2

A fost surprinsă în C1/2004 și în C2/2004. Locuința, orientată NV-SE, cu dimensiunile de 4,75x4,2 m, constă într-o podea de lut (a fost observată cu unele întreruperi, și avea o grosime de 0,04-0,08 m) peste care au fost montate podele de lemn (grosimea lor este variabilă, între 0,02-0,04 m). Acestea din urmă au fost incendiate. Pereții locuinței erau construiți pe tălpi din lemn, din chirpic și nuiele. Tălpile din lemn au fost fixate pe alocuri pe pietre. Elevația incendiată a fost găsită căzută peste podele. Peste locuință exista un strat de pământ maro cu fragmente de lemn carbonizat și chirpic ars.

Locuința nr.3

A fost identificată în C1/2004 și este cercetată parțial. A avut două faze de refacere. Constă în podele de lemn montate pe straturi de lut. La colțuri existau meloane de dimensiuni mijlocii pentru fixarea tălpilor locuinței. Orientarea era similară cu cea a locuinței precedente.

Locuința nr. 4

Orientată pe direcția NV-SE, a fost găsită peste stratul de pământ maro, deus peste complexele precedente și este observabilă în C1/2004 și C2/2004. Între această locuință și precedenta este un strat de pământ maro cu grosimi variabile, între 0,08-0,12 m. Locuința constă într-o podea subțire de lut (0,02 m-0,08 m); pe unele profile, peste lut, se observă un strat de pământ cenușiu cu urme de chirpic și lemn carbonizat. În partea de NE a complexului a fost găsită o vatră în forma literei C (0,44x0,54 m, la o adâncime de -0,47 m), cu deschiderea spre SV. Din elevație nu s-a mai păstrat nimic. Din datele obținute în urma cercetării, pare a fi mai degrabă un complex cu o durată foarte scurtă de folosire. Dimensiunile sale aprox. sunt de 5,25x7 m.

Locuința nr. 5

A fost orientată NV-SE și este surprinsă în C1/2004 la adâncimea de -0,21 m până la -0,42 m, imediat sub pământul arabil. În profilul estic este o piatră, care a avut probabil rolul de a susține talpa. Podeaua constă într-un strat de lut (cu grosimi variabile de 0,03-0,13 m), peste care au fost montate scânduri de lemn (grosimea lor a fost de 0,02-0,04 m). Aceasta a fost sesizată în zona m.3 (pe profilul nordic) și se adâncește în colțul casetei deoarece o parte a ei suprapunea Gr3/2004. Pe profilul estic este observabilă până la 1,74 m, unde a fost tăiată de Gr5/2004. Aceasta pornește de sub pământul arabil, taie chirpicul din elevația locuinței și podeaua acesteia. Pereții au fost construiți din chirpic și stâlpi de lemn (unul, cu grosimea de 0,1 m, a fost identificat la adâncimea de 0,23 m, în afara podelei carbonizate). Grosimea stratului de chirpic este variabilă, o parte a sa fiind distrusă de lucrările agricole recente (mai bine păstrat este acolo unde a suprapus groapa menajeră). Complexul a fost incendiat, iar pereții erau căzuți peste podeaua de lemn.

Locuința nr. 6

Este observabilă la adâncimi variabile (-0,26-0,36 m) pe profilul de N și de V al C1/2004 și în planul C3/2004, imediat sub stratul de pământ arabil. Aceasta constă într-o amenajare de lut (cu grosimea de 0,02-0,08 m, întreruptă pe alocuri) peste care au fost montate scânduri de lemn, tălpi din lemn fixate pe pietre, o sobă de cahle, elevație din chirpic și o amenajare de pietre și cărămizi în colțul de SV. Locuința a fost distrusă prin incendiere. Podeaua incendiată este sesizabilă la adâncimi variabile și are o grosime de

0,02-0,05 m. Urme din ea au fost înregistrate și în C2/2004, pe profilul nordic (între 1,1 m și 2,93 m, de la V la E) și în plan (urme de cenușă în C1/2004 și pământ ars și cenușă în C2/2004). Elevația este arsă și căzută peste podea; a fost bulversată în mare parte în urma lucrărilor agricole. Soba a fost amenajată pe un paviment de fragmente de cărămizi. Din zonă au fost recuperate fragmente de cahle diverse, dintre care unele decorate cu Sfântul Gheorghe, iar altele traforate. Ca amplasament, se găsea în camera cu podea de lemn. Amenajarea cu lut, prin întindere, coroborat cu zona ocupată de podeaua de lemn, care o suprapunea doar parțial, demonstrează faptul că a fost o locuință cu două încăperi și probabil un cerdac. Dimensiunile complexului, orientat NV-SE, au fost de 4x5,5-6 m.

Groapa nr. 1

Identificată în colțul de SV al C2/2004. Cercetată parțial, a fost săpată în steril. Adâncimea era de -0,21 m de la nivelul de călcare medieval. Dimensiunile nu se pot încă preciza.

Groapa nr. 2

În colțul de SE al C2/2004. A fost cercetată parțial și este săpată în steril. Adâncimea este de -0,6-0,64 m de la nivelul de călcare medieval. Dimensiunile nu se pot preciza.

Groapa nr. 3

În partea de NE a C1/2004. Cercetată parțial. A tăiat Loc2 și 3/2004.

Groapa nr. 4

În partea de N a C1/2004. Cercetată parțial. A tăiat Loc2 și 3/2004.

Groapa nr. 5

În estul C1/2004, pornea imediat de sub stratul de pământ arabil fost cercetată parțial.

Groapa nr.6

În sud-vestul C3/2004; conținea o mare cantitate de ceramică.

Pentru a putea plasa în timp utilizarea acestor complexe, vom folosi cronologia relativă și cea absolută. Cronologia relativă este oferită în special de fragmentele ceramice de import (de tip Miletus și Iznik). Cea absolută este dată de o singură monedă emisă în anul 1586, la Riga, în timpul lui Ștefan Bathory I. Moneda, prin poziția sa stratigrafică, indică faptul că stratul de pământ maro care suprapune locuințele 1, 2 și 3/2004 se poate data la sfârșitul sec. XVI. Aceasta înseamnă că în porțiunea de E a grindului nr.3, în zona cercetată, locuințele care stratigrafic sunt deasupra acestor reziduri menajere, trebuie date în sec. XVII.

Fragmentul ceramic de tip Miletus, a cărui producție a încetat în jur de 14702, poate data Loc2/2004 probabil în ultimul sfert al sec. XV. Pe același grind, în partea sa de N, a mai fost descoperit un fragment ceramic de același tip3 care provenea dintr-un strat de pământ care a suprapus o locuință incendiată. De asemenea, Loc1/2004, Gr1 și 2/2004 sunt anterioare acestei date.

Loc3/2004, conform stratigrafiei, este posterioară Loc3/2004, deci poate aparține cel mai probabil primei jumătăți a sec. XVI. Zona cu stratul de pământ cu reziduuri menajere care le suprapune s-a format până la sfârșitul sec. XVI sau începutul veacului următor. În aceeași vreme se pot data Gr3/2004 și Gr4/2004

Ceramica de Iznik, datorită faptului că a fost descoperită în diverse poziții stratigrafice, aparține unor perioade diferite precum și datorită faptului că aceasta este în cele mai multe situații amestecată, nu poate constitui un indiciu cronologic foarte exact. Ceea ce putem spune în acest stadiu, este că predomină ceramica decorată cu motive pictate cu albastru și verde închis și deschis. Smălțul este atât mat, cât și lucios. Din punct de vedere al formelor, s-au descoperit boluri, căni și un fragment de farfurie. Cronologic, această ceramică se poate data de la sfârșitul sec. al XV-lea, până la începutul sec. XVII.

Ceramica (de uz comun, smălțuită și cea de import) recuperată provine în cea mai mare parte din afara locuințelor sau din gropile menajere. Au mai fost recuperate scoabe, cuie, potcoave de încălțăminte, un cuțit, fragmente de sticlă provenite de la pahare sau alte tipuri de recipiente. [Silviu Oța]

Cercetările arheologice s-au continuat pe S1/2003 și caseta adiacentă trasată pe latura de N a secțiunii,

impuse de cota de adâncime (0,6 m) la care s-a ajuns în campania anterioară, când nu a fost finalizată cercetarea stratului de cultură identificat. Secțiunea 1/2003 avea o lungime de 40 m și cu lățimea de 2,5 m, iar caseta A trasată pe latura de N în dreptul carourilor 10-16 avea dimensiunile de 14x6 m². Lângă latura vestică a secțiunii 1/2003, în carourile 1-9, la adâncimea de -0,9-1,2 m, s-au mai descoperit și cercetat 14 morminte de înhumăție, care aparțin necropolei nr. 3, cercetată în campaniile anterioare, datată în sec. XVI-XVII. Orientarea mormintelor este E-V, cu mici abateri și erau dispuse în șiruri paralele, pe direcția N-S. Majoritatea mormintelor aparțin unor adulți. Unele morminte (M76-78) au fost deranjate de gropi de provizii sau suprapuse de locuințe (L1/2003). Inventarul funerar descoperit este relativ sărac și se compune din două inele (M67, 74), o monedă otomană (M78) și o cataramă (M70)

Inelele sunt lucrate dintr-o sârmă de argint torsionată cu o montura formată dintr-o pastilă aplatizată, de formă rombică, cu colțurile rotunjite, decorată prin incizie cu un motiv în formă de soare cu raze. Prin analogie, aceste piese pot fi datate la începutul sec. al XVI-lea.

Locuințele

Locuința 1/2003 a fost identificată în campania precedentă, între carourile 6-9. Stratigrafic, s-au constatat trei nivele de refacere ale podelei. Cel mai vechi nivel al podelei locuinței s-a aflat la adâncimea de 0,9 m, iar ultimul nivel de refacere s-a aflat la adâncimea de 0,5 m față de nivelul actual de călcare. Locuința 1/2003 suprapune mormintele din zona estică a secțiunii 1/2003. Aceasta a fost cercetată parțial

Locuința 2/2003 era situată în partea de N a secțiunii, între carourile 10 și 14 și în caseta A. S-a păstrat podeaua din lut, cu dimensiunile laturilor de 5,5x5,4 m, delimitată de bârnele din lemn în care se fixau parii verticali care susțineau pereții. În colțul de NE s-au găsit două pietre folosite la fixarea bârnei-talpă. Tot în această zonă s-a păstrat, la nivelul podelei (-0,75 m) și vatra instalației de încălzit și prepararea hranei, amenajată pe un pat de pietre de râu.

Locuința 3/2004, situată tot în caseta A, suprapune locuința 2/2003, fiind departajată de aceasta printr-un strat de nivelare din lut galben cu grosimea de 0,3 m. Podeaua locuinței a fost surprinsă la adâncimea de 0,5 m față de nivelul actual de călcare. Orientarea laturilor (7,5x4 m) este EV-NS. Pentru consolidarea fundației s-au folosit pietre găsite în colțul de NV și SE și pe traseul bârnei talpă al laturii de NE. În unele zone s-au mai păstrat resturile unui pavaj din cărămizi.

Locuința 4/2004 se afla la N de locuința 2/2003, la adâncimea de 1 m, delimitată parțial pe latura vestică prin bârne, iar spre E printr-un grupaj de bârne,

Locuința 5/2004, descoperită în partea estică a casetei A, poate fi o anexă a locuinței 3/2004.

În privința încadrării cronologice a acestor complexe locuința 2/2003 ar putea fi datată în prima jumătate a sec. XVI, cu ajutorul unei monede (ducat polonez, 1541) descoperit pe podeaua ei. Aceasta este suprapusă de locuința 3/2004, care poate fi datată în a doua jumătate a sec. XVI.

Tot în secțiunea 1/2003, în caroul 20, la adâncimea de 1,1 m a fost surprinsă bârna de la podeaua altei locuințe ce urmează să fie cercetată în campaniile anterioare. Tot în această secțiune au fost descoperite și cercetate două gropi pentru reziduuri menajere, în carourile 6-7, suprapuse de locuința 1/2003. Inventarul arheologic al acestor gropi se compunea din fragmente ceramice, un vârf de săgeată, un cârlig pentru pescuit.

Remarcăm prezența în locuințele menționate a greutateșilor de pescuit, dintre care una are pe suprafața ei incizate semne "runice", a fragmentelor de cahle decorate cu modele geometrice sau cu imaginea Sfântului Gheorghe, numeroase fragmente de ceramică nesmălțuită și smălțuită. [Gheorghe Matei]

Sector Grind nr.9

În luna octombrie 2003, pe grindul nr. 9 în aria sitului de la Orașul de Floci, s-au realizat prospecțiuni arheogeofizice de către personalul Laboratorului Mobil de Prospecții Arheogeofizice al BCUM - Alba Iulia. Obiectivul principal a fost obținerea unor informații cu privire la caracterul locuirii, cu o eventuală precizare a obiectivelor de interes arheologic. Cercetarea sistematică a grindului s-a făcut prin utilizarea a două metode de prospectare într-o manieră complementară: tomografia electrică a solului și magnetometria. Paralel cu prospectarea arheogeofizică s-a realizat și ridicarea topografică de detaliu, cu scopul de a poziționa clar toate măsurătorile efectuate în teren.

Interpretarea datelor obținute de echipa Laboratorului Mobil de Prospekții Arheogeofizice a condus la concluzia existenței pe acest grind a unei situații arheologice tipice unei așezări de tip urban relativ dezvoltată, cu rețele stradale, clădiri din zid cu fundație de piatră și un eventual zid de fortificare cu un presupus șanț cu apă, pe latura sudică.

Pornind de la aceste concluzii foarte promițătoare, în campania de cercetări arheologice din anul 2004, am întrerupt continuarea cercetării dispunerii locuințelor de pe Grindul nr. 1 și am trasat o secțiune de sondaj pe Grindul nr. 9 pentru verificarea informațiilor furnizate de prospecțiunile arheogeofizice: rețele de drumuri, fundații din piatră, clădiri din cărămidă sau șanț cu apă.

Așa cum se constată atât în teren cât și din ridicarea topografică, suprafața vetrei acestui oraș abandonat este formată din zone înalte-grinduri despărțite între ele de albia și meandrele unui braț mai vechi a râului Ialomița. Se presupune că legătura între ele era asigurată de existența unor poduri sau punți. Cercetările arheologice întreprinse până în prezent pe grindurile 1, 3, 6, arată că zonele înalte ale acestor grinduri au fost intens locuite. Astfel se verifică observația că după distrugerile prin incendiere ale locuințelor din acest oraș, locuitorii păstrau lotizările existente și își refăceau casele peste urmele celor vechi, în linii mari păstrându-se planul lor.

Grindul nr. 9 are o formă triunghiulară cu vârful orientat spre E și baza spre V. La cca. 50 m distanță, spre V de acest vârf, am trasat o secțiune de sondaj (50x2 m) orientată N-S, pentru a surprinde mai ales zona în care, conform interpretării complexului de anomalii prospectate, se contura ipoteza existenței unei construcții cu rol aparte, înconjurată de un zid, cel mai probabil o biserică.

Secțiunea a fost trasată și peste limita sudică a grindului, în valea care îl delimitează de grindul nr. 8, în zona unde prospecțiunile amintite indicau existența unui zid de apărare.

Profilul secțiunii indică o stratigrafie oarecum asemănătoare celor de pe grindurile investigate arheologic în campaniile anterioare.

După îndepărtarea stratului de pământ vegetal cu o grosime medie de 0,3 m, urmează un strat de pământ cenușiu granulat amestecat cu fragmente ceramice mărunte, neîntregibile, provenite de la vase de uz nesmălțuite, o mare cantitate de oase de animale, fragmente de chirpic și de cărbuni. Spre centrul grindului, în mijlocul acestui strat, s-a surprins o linie de arsură, pe alocuri întreruptă, care anunță un orizont de locuințe incendiate. Grosimea stratului de locuire variază între 0,4-0,6 m. Pe o porțiune de cca. 7 m, acest nivel de locuire este întrerupt de un strat de pământ cenușiu afânat, la baza căruia au fost surprinse în profil gropile a trei morminte de copii (infans II), care se adâncesc până în stratul de lut steril. Posibil ca aceste morminte să anunțe existența unui cimitir mai spre centrul suprafeței grindului.

Profilul de pe panta sudică a grindului indică un strat gros de scurgere a materialului arheologic specific acestei nivel de locuire și nu s-a identificat nici o urmă a unui presupus zid de fortificare, iar șanțul cu apă este de fapt albia unui braț al Ialomiței vechi care străbătea vatra orașului în vechime.

Stratul de lut steril arheologic apare la adâncimea de -0,8 m dar sunt și zone, mai ales spre centrul grindului, când acesta se ridică la cota de -0,5 m. față de nivelul actual de călcare.

În concluzie zidul presupus pe latura sudică a grindului nu există și ar fi fost surprinzătoare existența lui într-un loc inundabil, cu atât mai mult cu cât construcții din piatră în aria sitului, cu excepția fundațiilor de biserici, nu au fost descoperite în stadiul actual al cercetării. Trama stradală nu a fost surprinsă deoarece dărâmăturile rezultate în urma incendiilor au fost nivelate și acoperite cu un strat subțire de lut nisipos.

În acest stadiu, ipotezele formulate prin prospectarea combinată a celor două metode mai sus enunțate trebuie verificate și în cursul campaniilor viitoare. [Anca Păunescu]

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
